CLIMATE LEADERSHIP COALITION

6.10.2026

Climate Leadership Coalitionin lausunto talousvaliokunnalle Valtioneuvoston ilmastovuosikertomuksesta 2026 (K 19/2026 vp)

Climate Leadership Coalition (CLC) kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston ilmastovuosikertomuksesta 2026. Ilmastovuosikertomus on arvokas yleiskatsaus Suomen päästökehitykseen ja toteutettuun ilmastopolitiikkaan.

Tulevaisuudessa ilmastovuosikertomusta tulee kehittää seuraamaan ei vain päästökehitystä vaan myös Suomen puhtaan siirtymän investointien, markkinoiden ja kilpailukyvyn kehitystä. Ilman tällaista datalähdettä, ilmastotoimien ja siirtymän seuraaminen on vaikeaa.

CLC kiinnittää erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

- Ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii lisätoimia.
- Hiilidioksidin talteenoton, poistojen ja hyötykäytön mahdollisuudet tulisi hyödyntää laaja-alaisemmin.
- Puhtaiden materiaalien ja ratkaisujen sekä kiertotaloustuotteiden kysyntää täytyy vahvistaa.
- Otetaan puhtaiden ja vihreiden investointien vauhdittaminen ja etenemisen seuranta mukaan ilmastovuosikertomukseen.

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii lisätoimia

Suomen ja EU:n kilpailukyvyn, turvallisuuden ja vähähiilistymisen haasteet voidaan ratkoa vain yhdessä. Tässä siirtymässä CLC huomioi, että 2035 Suomen hiilineutraaliustavoite sekä EU:n 2030 ja 2040 päästövähennystavoitteet ovat kaikkein keskeisimmät ennakoivan toimintaympäristön vakauttajat.

Päästökauppasektorin päästövähennykset ovat edenneet Suomessa nopeasti. Tämä osoittaa päästökaupan toimivuuden markkinapohjaisena ja kustannustehokkaana ohjauskeinona. **Suomen on erityisen tärkeää varmistaa, että päästöoikeuden hintasignaali vahvistuu EU:n meneillään olevassa päästökauppauudistuksessa.**

Päästöjen osalta raportin pääviesti on selkeä: Suomen päästöt laskevat, mutta emme tule saavuttamaan maankäyttösektorin EU-velvoitteita emmekä kansallista hiilineutraaliustavoitetta ilman lisätoimia. Maankäyttösektorin lisäksi haasteena on taakanjakosektorin päästöjen hidas vähentyminen erityisesti maataloudessa, mutta myös liikenteessä.

Raporttiin sisältyy tärkeä yhteenveto ilmastopolitiikan toimien kustannustehokkuudesta. Tämä tarjoaa päättäjille tärkeää tietoa politiikkatoimien kohdentamiseen. On huomionarvoisaa, että erityisesti maataloudessa olisi tarjolla kustannustehokkaita päästövähennystoimia. Myös raportin huomio tämän tiedon säännöllisestä päivittämisestä on tärkeä, koska useilla sektoreilla, myös maataloudessa, teknologinen kehitys on nopeaa ja esimerkiksi sähköistämisen kustannustehokkuus paranee jatkuvasti.

Hormuzinsalmen kriisi korostaa lisätoimien tarvetta öljyriippuvuuden vähentämiseksi. Liikenteen käyttövoimasiirtymän vauhdittamisella on suora Suomen turvallisuutta ja energiaomavaraisuutta parantava vaikutus. Vuonna 2025 EU-maat ostivat ulkomailta fossiilisia polttoaineita noin 396 miljardilla eurolla. Fossiilisten polttoaineiden hinnannousu aiheutti EU-alueelle maalis-elokuussa 2026 noin 46 miljardin euron nettomääräisen lisäkustannuksen. Kyseessä on jo toinen kerta viimeisen viiden vuoden sisällä, kun fossiilisten polttoaineiden kriisi vahingoittaa vakavasti Euroopan taloutta ja heikentää talouden kasvumahdollisuuksia.

Siksi erityisesti sähköistymisen etenemistä olisi perusteltua seurata osana ilmastovuosikertomusta. Sähköistymisen vauhti vaikuttaa samanaikaisesti Suomen päästökehitykseen, fossiilisten polttoaineiden tuontiriippuvuuteen sekä puhtaan teollisuuden investointien toteutumiseen.

Hiilidioksidin talteenoton, poistojen ja hyötykäytön mahdollisuudet tulisi hyödyntää laaja-alaisemmin

Tekninen hiilensidonta on kehittymässä globaaliksi hyödykemarkkinaksi, jonka arvo voi nousta satoihin miljardeihin euroihin. Suomella ja muilla pohjoismailla on erityiset edellytykset menestyä tällä markkinalla runsaan biogeenisen hiilidioksidin ja varastointimahdollisuuksien ansiosta. Siksi hiilensidonnan edistäminen on suomalaisille yrityksille tärkeää. Myös tulevat päästökauppajärjestelmän muutokset tulevat todennäköisesti edistämään markkinan kehittymistä.

Ilmastovuosikertomus toteaa oikein, että ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää päästövähennysten lisäksi myös hiilidioksidin poistoja, erityisesti BECCS-ratkaisuja, sekä CCS- ja CCU-ratkaisujen laajempaa käyttöönottoa. On myönteistä, että hallitus on vauhdittanut investointiavustuksilla bioperäisen hiilidioksidin talteenottoa. Suomen tukijärjestelmän mittakaava on kuitenkin selvästi pienempi kuin esimerkiksi Ruotsin ja Tanskan monivuotisten CCS- ja bio-CCS-tukijärjestelmien.

Ilmastovuosikertomuksessa tulisi jatkossa seurata systemaattisesti hiilidioksidin poistohankkeiden, kuten BECCS:n ja biohiilen, etenemistä sekä hiilidioksidin talteenottoa, kuljetusta, varastointia ja hyötykäyttöä koskevan toimintaympäristön kehitystä. Näin päätöksentekijöille muodostuisi ajoissa kuva investointien etenemisestä, markkinoiden kehityksestä ja mahdollisesta lisätoimien tarpeesta.

Puhtaiden materiaalien ja ratkaisujen sekä kiertotalouden tuotteiden kysyntää täytyy vahvistaa

Kysynnän puute on keskeinen vähähiilisten materiaalien ja tuotteiden markkinoiden kasvua rajoittava tekijä erityisesti raskaassa teollisuudessa, jossa vaaditut investoinnit ovat mittavia. Puhtaiden tuotteiden kysynnän ja kiertotalouden näkökulman vahvempi sisällyttäminen mukaan raporttiin, toisi tarkasteluun kokonaisvaltaisuutta.

Ilmastovuosikertomuksen raportointi perustuu kasvihuonekaasuinventaarioon. Tämä kuvaa sen, missä Suomen päästöt fyysisesti syntyvät. Sen sijaan raportti ei juuri käsittele sitä, minkä tuotteiden tai investointien kysyntä aiheuttaa päästöjä. Tätä olisi hyvä vahvistaa, jotta päätöksiä tehdään tietoisina globaaleista vaikutuksista.

Ilmastovuosikertomuksen päästötarkastelua tulisi täydentää kysyntä- ja elinkaariperusteisilla mittareilla. Erityisesti rakentamisen, infrastruktuurin ja julkisten hankintojen materiaaleihin sitoutuneet päästöt tulisi tehdä näkyviksi. Tämä tukisi vähäpäästöisten materiaalien markkinoiden syntymistä ja auttaisi kohdentamaan julkisia hankintoja ilmastovaikutuksiltaan tehokkaasti. Samalla vahvistettaisiin myös kiertotaloutta osana ilmastopolitiikkaa.

Esimerkiksi vähähiilisen teräksen, betonin ja alumiinin kysyntää olisi mahdollista vauhdittaa julkisesti rahoitettujen tai tuettujen infrastruktuurihankkeiden kautta. Samoin uudelleenkäyttö sekä kierrätysmateriaalien ja sivuvirtojen parempi hyödyntäminen voisivat vähentää myös päästöjä.

Raportissa kiertotalous tunnistetaan, mutta sen ilmastovaikutus jää lähes kokonaan kvantifioimatta. Tämä liittyy tiedonpuutteisiin tilastoinnissa, mihin olisi syytä kiinnittää ilmastovuosikertomuksessa huomiota.

Raportti nostaa kiertotalouden kilpailukyvyn, ilmaston ja luonnon kannalta poikkileikkaavaksi politiikaksi ja viittaa EU:n tavoitteeseen kaksinkertaistaa kiertotalousaste 24 prosenttiin sekä tulevaan EU:n kiertotaloussäädökseen. Raportissa ei kuitenkaan esitetä paljonko materiaalitehokkuus, kierrätys tai neitseellisten materiaalien korvaaminen vähentävät Suomen päästöjä tai miten kehitystä pitäisi mitata**.**

Otetaan puhtaiden ja vihreiden investointien vauhdittaminen ja etenemisen seuranta mukaan ilmastovuosikertomukseen

On myönteistä, että Suomen hiilikädenjälki on otettu osaksi ilmastovuosikertomusta. Suomalaisen teollisuuden myönteisten ilmastoratkaisujen vaikutusten kvantifiointi on tärkeää.

Vuosikertomuksessa esitellään toteutettuja vihreitä investointeja vauhdittavia toimia kuten käyttöönotettu investointiverohyvitys. Investoinnit vaikuttavat ratkaisevasti Suomen tulevaan

kykyyn saavuttaa itse asettamiaan ja EU-tason ilmastotavoitteita, sekä valmiuteemme tarjota kasvaville maailmanmarkkinoille vähähiilisiä tuotteita ja palveluja.

Puhtaiden ja vihreiden hankkeiden investointiedellytysten kehitystä tulisi mielestämme seurata osana ilmastovuosikertomusta. Maailmalla kilpaillaan vihreistä investoinneista ja siksi olisi perusteltua ylläpitää ajantasaista kuvaa siitä, miten investoinnit etenevät ja toisaalta siitä, missä mahdolliset pullonkaulat ovat, jos ne eivät etene. Ajantasainen kuva investointiympäristön kehityksestä mahdollistaisi riittävän aikaisen reagoinnin toimintaympäristön houkuttelevuuden parantamiseksi.

Lisätietoja:
Tapio Laakso
Vaikuttamistyön johtaja, CLC
tapio.laakso@clc.fi